

פרשת תולדות תשע"ט

בפרשה שלנו אנו מתחילים לקרוא על סיפורו של יעקב אבינו והקשר שלו עם הוריו, אך במיוחד עם עשיו אחיו. סיפור כל כך אנושי, מרגש וקל להזדהות איתו. זה הסיפור של כולנו.

במסורת היהודית, עשיו לעתים קרובות נתפס כרוע האולטימטיבי, הרשע, החוטא, ביחס ליעקב הצדיק, התמים, הלמדן, הטוב. כמובן שלזה יש הסברים היסטוריים, כשהאויבים העתידיים של ישראל: אדום, רומא, הנצרות, כולם נתפסים כצאצאיו של עשיו. אך אני רוצה שנתעלם מחז"ל ומההיסטוריה ובואו ננסה לראות בעשיו רק בן אדם, אחיו של יעקב, בנו של יצחק.

קשה לי לראות בעשיו המקראי איש רשע, אלא הוא איש פשוט. תמים. חזק, אך לא נתון לאינטריגות או תוכניות גדולות.

הטרגדיה של עשיו אפשר להבין אותה אחרת. יש פסוק שאומר שעשיו בא מן השדה "והוא עייף". הרב סלוביצ'יק רואה אותו כעייף ומיואש, לא רק בגלל הקושי הפיזי של הציד, אלא כי אין לו אמונה חזקה שייתן לו כוח או שתצדיק את המאמצים שלו. הוא חי לרגע, בלי מטרה לטווח ארוך, בלי פרויקט. לכן הוא לא מעריך את הזכויות העתידיות שלו כבן בכור, "אנכי הולך למות ולמה זה לי הבכורה". מי יודע אם יש ערך בדבר הזה, אם בכלל אחיה להשתמש בו, העדשים לאומת זאת הם מולי ואני רעב... לחיות ברגע בלי ראייה לעתיד.

מול האמת הגדולה של היותנו בני תמותה, של המוות, שמהיום שאנו נולדים בעצם אנו מתחילים למות, יש שתי תגובות. אפשר כעשיו לחשוב שלכן אין שום ערך לדברים, שום דבר לא משנה, אני חייב לנצל את החיים כי מחר אני הולך למות ולכן אני חי רק ברגע. או, בניגוד לכך, אפשר לאמץ את הגישה של יעקב אבינו, שזה שאני הולך למות חייב להוציא את הכי טוב ממני, לדעת שאין לי את כל הזמן שבעולם להגשים את החלומות והמטרות שלי. באיזו מובן, חיים שיש להם סוף הם חיים של

משמעות הרבה יותר מחיים נצחיים שתמיד יש מחר, איפה שלא משנה מה אני עושה כי מחר אני יכול לבחור משהו אחר, כי תמיד יש זמן. לחיים שלנו יש משמעות כי אין לנו זמן, לכן הבחירות שלנו הן חשובות כל כך: מה אני אלמד, לאיזו עבודה אני אקדיש את זמני, עם איזה בני אדם אפתח קשרים של ידידות וחברות, עם מי אני אקים משפחה. כל השאלות האלו הן חשובות ביותר כי הזמן אוזל ועלינו לבחור טוב.

החברה שלנו היא עולם של עכשיו, איפה שאני לא יודע מה אני רוצה אך צריך להיות עכשיו. אנו חיים בעולם של לנצל כל רגע כי החיים קצרים, אבל לנצל אומר לענות לצרכים הפיזיים שלנו. תאכל מה שאתה רוצה, תשתה מה שאתה רוצה, תקיים יחסי מין עם מי וכמה שאתה רוצה, גם אם זה פוגע בך או באחרים. המסר של היהדות, של יעקב, הוא שנכון שצריך לנצל את החיים, נכון שזה חשוב להינות מהאוכל, השתייה והפיזיקליות, אך רק בתור כלי במסגרת לפיתוח של הרוח, של הצד הרוחני, של ההבנה שלי של משמעות החיים, של הקשר שלי עם הקב"ה, של הקשר לי עם האנשים האחרים, ברמה הרוחנית, הרגשית ולא רק פיזית.

שתי גישות: עשיו ויעקב. ייאוש מול המוות, חוסר תכנון, העיקר הוא הכאן והעכשיו. או ניצול של הזמן שלנו עלי אדמות, כדי להינות מהחיים, אך בידיעה שעיקר החיים הם מעבר לחומר, בהגשמה הרוחנית והרגשית שלנו. באהבה שאנו נותנים ומקבלים, בטוב שאנו עושים בעולם, בתיקון של העולם כשותפים של הקב"ה.

שנוכה להיות שותפים, להינות מהחיים, שנחיה חיים ארוכים, אך שבשעה שאנו נעזוב את העולם הזה שנוכל לראות אחורה ולהרגיש שאנו עוזבים עם משמעות, עם אהבה ועם סיפוק על הבחירות שלנו על איך השתמשנו במתנה הכי גדולה של הקב"ה בשבילנו: הזמן!